

Zilverzandwinning Sigrano te Heerlen

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

9 juni 2008 / rapportnummer 2074-50

1. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

Het bedrijf Sigrano Nederland B.V. wil haar huidige winlocatie van zilverzand, gelegen in de gemeenten Heerlen en Landgraaf, uitbreiden. Bovenop de reeds vergunde winning wil Sigrano de komende tien jaar 1.9 miljoen m³ zilverzand winnen.

De initiatiefnemer heeft er voor gekozen de m.e.r. procedure vrijwillig te doorlopen. De provincie Limburg is het bevoegde gezag.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER).¹ Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming als de volgende informatie ontbreekt:

- Win- en Afwerkingsfase: het MER moet een onderscheid maken tussen de winfase en de afwerkingsfase. Aangegeven moet worden op welke wijze de afwerkingsalternatieven aansluiten op de ruimtelijke ontwikkelingen van de directe omgeving.
- Het mijngesteente: de kwaliteit en de geschiktheid voor hergebruik moeten worden onderzocht.
- Grondwaterstudie: voor een adequate effectbepaling van de groeve op de grondwaterafhankelijke natuur in de omgeving, met name op het aangrenzende Beschermd Natuurmonument en Natura 2000-gebied “Brunssummer Heide”, is een uitvoerige geohydrologische modellering noodzakelijk.
- Passende beoordeling: omdat het voornemen significante gevolgen kan hebben op de Brunssummerheide, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd.
- Samenvatting: het MER moet voorzien zijn van een zelfstandig leesbare samenvatting, die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor bestuurlijke besluitvorming.

2. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

2.1 Beleidskader

Geef aan waarom hier sprake is van een vrijwillige m.e.r.-procedure.²

Beschrijf het voor dit initiatief relevante beleid en wet- en regelgeving. Betrek daarbij naast het genoemde beleid en wet- en regelgeving ook:

- de Boswet (in het kader van de herplantingsplicht);
- het vigerende bestemming van het plangebied;
- het provinciale beleid ten aanzien van de EHS;
- de Wet bodemkwaliteit³;
- de wijze waarop beleidsmatig wordt toegezien op de stabiliteit van de steenberg.

¹ De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat dit advies **niet** zelfstandig leesbaar is, maar in samenhang met de startnotitie moet worden gelezen.

² Verschillende inspraakreacties beargumenteren dat het voornemen m.e.r.-plichtig is.

³ De Wet bodemkwaliteit en de EHS worden weliswaar in de notitie R&D genoemd maar behoeven op onderdelen nog nader te worden uitgewerkt.

Geef een beknopt overzicht van de daaruit voortvloeiende (harde) randvoorwaarden, criteria en uitgangspunten, waaraan de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten voldoen en waaraan de milieueffecten getoetst zullen worden.

Een nieuwe ontwikkeling is dat 'Parkstad Limburg', (een samenwerkingsorgaan van 7 gemeenten, waaronder de gemeente Heerlen) een structuurvisie wil opstellen. Onderdeel daarvan is een visie⁴ voor de ontwikkeling van het zandgroevengebied. Voor deze structuurvisie zal de plan-m.e.r.-procedure moeten worden doorlopen. De Commissie adviseert om beide procedures (zo veel mogelijk) op elkaar af te stemmen.

2.2 Te nemen besluiten

Geef in het MER aan welke besluiten genomen dienen te worden om het voornemen mogelijk te maken. Geef aan of de concessie in de tijd is gelimiteerd en zo ja, welke consequenties dit heeft voor het voornemen.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Algemeen

Betrek bij de beschrijving van het voornemen de ambities van Sigrano op het gebied van duurzaam gebruik van grondstoffen en maatschappelijk en economisch verantwoord ondernemen. Motiveer de keuze voor de winning onder de steenberg Oranje Nasau IV⁵. Beschrijf daarbij ook de internationale afspraken op het gebied van delfstoffen in relatie tot de noodzaak van dit initiatief.

Maak bij de beschrijving van de voorgenomen activiteit en alternatieven onderscheid tussen activiteiten die plaatsvinden tijdens de *winfase* en de *afwerkingsfase*.⁶

3.2 Voorgenomen activiteit

3.2.1 Winfase

In de startnotitie wordt nauwelijks ingegaan op de wijze en fasering van de winning van het zilverzand. Geef een realistische planning van de winning en geef aan wat de milieugevolgen zijn voor het uitvoeringstempo van de huidige concessie en voor de fasering van de afwerking na beëindiging van de exploitatie.

⁴ Inmiddels hebben de gemeente Heerlen, de provincie Limburg, de Vereniging Natuurmonumenten en de zilverzandwinners, waaronder Sigrano een overeenstemming bereikt over de toekomstvisie voor het gebied ná de ontgroningen.

⁵ Betrek daarbij de (on)mogelijkheid van alternatieve winlocaties zoals beschreven op pagina 17 van de startnotitie.

⁶ Met het maken van dit onderscheid kunnen de milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven per fase inzichtelijk worden gemaakt, waardoor de alternatieven per fase onderling kunnen worden vergeleken.

Beschrijf in het MER:

- de winmethode, het wintempo, de fasering en momenten van winning gedurende het jaar en de alternatieven die daarin mogelijk zijn;
- de ruimtelijke begrenzing van de thans vigerende ontgrondingsvergunning, mede in relatie tot de begrenzing van de aansluitende natuurgebieden; plattegronden van het gebied per fase van winning, waarop staat waar en wanneer de winningen plaatsvinden en waar overige activiteiten plaatsvinden (opslag, overslag, verwerking etc.);
- de hoeveelheid en samenstelling van het te winnen zilverzand;
- de hoeveelheden en samenstelling van de te verplaatsen onvermarktbaar dek- en tussenlagen;
- de milieukundige kwaliteit van het ganggesteente;⁷
- de wijze waarop het ganggesteente wordt verwerkt, wel of niet afgedekt met grond, wel of niet beneden grondwaterniveau;
- de hoeveelheid af te graven bovengrond bij de steenberg, de plaats van (tijdelijke) opslag en de eindbestemming;
- waar en in welke hoeveelheid en kwaliteit er materiaal van buiten de inrichting verwerkt wordt ten behoeve van de eindinrichting.
- de wijze waarop terreinaanvullingen worden uitgevoerd en opgebouwd en welke materialen binnen het bereik van het grondwater worden gebracht;
- de plaats en omvang van winning onder grondwaterniveau;
- het waterpeilbeheer, de onderbemaling en de retourbemaling;
- de externe logistiek (buiten de inrichting) ten behoeve van aan- en afvoer van goederen en grond;
- de wijze van beheersing van stofemissie;
- de oppervlakte van het te kappen bos (in verband met herplantingsplicht)
- de wijze waarop tijdens de winning het terrein wordt beheerd en wordt omgegaan met nieuwe gevestigde natuurwaarden (tijdelijke natuur, pioniersituaties);

Bespreek tenslotte de mogelijkheid het zilverzand te winnen zonder de steenberg ON IV te vergraven en de voor- en nadelen van deze variant.⁸

3.2.2 Afwerkingsfase

De startnotitie beschrijft een aantal uitwerkingsalternatieven na afronding van de exploitatie. Beschrijf in het MER hoe deze alternatieven tot stand zijn gekomen, welke andere alternatieven zijn afgefallen en in hoeverre milieuoverwegingen daarbij een rol hebben gespeeld. Geef aan hoe tot de ruimtelijke opbouw van de alternatieven is gekomen, en waarom gekozen is voor een min of meer eigenstandige afwerking.⁹

Een nieuwe ontwikkeling, niet beschreven in de startnotitie, is dat het regionale samenwerkingsorgaan Parkstad Limburg (waar de gemeente Heerlen deel van uitmaakt), de provincie Limburg, de Vereniging Natuurmonumenten en Sigrano het onlangs eens zijn geworden over een toekomstvisie voor het plangebied ná de ontgrondingen, waarbij een bredere schil van de steenberg ONIV in stand gehouden wordt. Werk in het MER een volwaardig afwerkingsalterna-

⁷ Indien de kwaliteit van het mijngesteente beperkingen oplevert kan dit invloed hebben op de gehele werkwijze, omdat dan mogelijk het werken met tussendepots noodzakelijk kan worden. Indien blijkt dat dit gesteente zelfs niet geschikt is voor hergebruik heeft het tevens invloed op de eindafwerking.

⁸ Deze mogelijkheid werd onder meer genoemd in het verslag van de openbare hoorzitting van 24 april 2008 te Heerlen, over de startnotitie van Sigrano B.V.

⁹ Motiveer bijvoorbeeld waarom niet gekozen is voor het aansluiten op bestaand reliëf, de bestaande ontgroning of voor het betrekken van de productielocatie.

tief uit dat aansluit op deze toekomstvisie. Indien op basis van deze nieuwe visie (vanuit milieuoogpunt) verschillende relevante varianten mogelijk zijn, werk deze dan op hoofdlijnen in het MER uit.¹⁰

Werk de afwerkingsalternatieven in het MER verder uit. Geef daarbij aan:

- op welke wijze de alternatieven zullen aansluiten op de ruimtelijke ontwikkelingen in de opbouw van het landschap in de omgeving. Betrek daarbij de toekomstige ontwikkeling van het bedrijfsterrein van Sigrano en de aansluiting op het beheer van de aangrenzende Brunsummerheide.
- welke gebruiksdoeleinden na oplevering mogelijk zullen zijn en welke uitgesloten;
- de wijze waarop het terrein beheerd zal worden, de regulering van de waterhuishouding en de toegang tot het terrein tijdens en na de afwerking van het gebied.

3.3 Referentiesituatie

Winfase

De referentiesituatie tijdens de winfase is de huidige situatie inclusief de autonome ontwikkelingen. Dit houdt instandhouding in van de huidige gebruik zonder uitbreiding van de zandwinning, voor de periode tot het aflopen van de huidige concessie.

Afwerkingsfase

De referentiesituatie voor de eindfase is de bestaande overeenkomst¹¹ tussen Sigrano en de provincie Limburg tot herinrichting van het terrein na beëindiging van de winning, waarbij de berg ONIV intact gelaten wordt.

3.4 Meest milieuvriendelijke alternatief (mma)

Winfase

Het mma moet uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu en binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen.

Besteed bij de ontwikkeling van het mma voor de winfase aandacht aan:

- optimale mitigatie en compensatie van natuur- en milieueffecten;
- fasering van de zilverzandwinning;
- minimale productie van geluid en stof;
- minimaal energieverbruik bij de winning;
- minimaal grondwatereffect.

Onderzoek de mogelijkheden om het vrijkomende materiaal uit de steenberg en de bovengrond een andere nuttige toepassing te geven binnen of buiten het concessiegebied van Sigrano.

Afwerkingsfase

Vergelijk de verschillende afwerkingsalternatieven en -varianten en stel op basis hiervan een mma voor de afwerking samen.

¹⁰ Te denken valt hierbij aan variaties op de waterplas in de afwerkingsfase: hoe diep wordt de plas? Wordt het één grote plas of verschillende kleinere plassen? In het laatste geval: worden de plassen onderling verbonden of niet? Wat zijn de effecten van de verschillende varianten op het grondwater?

¹¹ Het zogenaamde 'minimale model'.

4. MILIEUASPECTEN

4.1 Algemeen

De omvang van het studiegebied wordt bepaald door het optreden van effecten en kan per milieuaspect verschillen.

Breng in het MER de milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de verschillende alternatieven en varianten in beeld voor de winfase en voor de afwerkingsfase. Bij de beschrijving van milieugevolgen dienen de effecten waar relevant cumulatief in beeld gebracht te worden.

Geef per milieuaspect aan of mitigerende maatregelen mogelijk zijn, die de verwachte negatieve effecten op dat aspect kunnen wegnemen of verzachten. Werk deze mitigerende maatregelen vervolgens (indien mogelijk) kwantitatief uit ten behoeve van het mma en geef hierbij aan of deze maatregelen ook onderdeel uitmaken van de voorgenomen activiteit.

4.2 Winfase

4.2.1 Woon- en leefmilieu

De werkzaamheden op het Sigrano-terrein leiden tot emissies van geluid en (fijn)stof. Ook is er sprake van aan- en afrijdend vrachtverkeer. De voorgenomen activiteit zal zonder aanvullende maatregelen waarschijnlijk een verslechtering teweegbrengen in het bestaande hinderniveau ter hoogte van de woonwijk Heksenberg als gevolg van het ontgronden op kortere afstand van woningen. Ook de in totaliteit langere duur van het ontgronden zal leiden tot een langere periode waarin hinder kan worden ondervonden. Derhalve dient het aspect woon- en leefmilieu ten gevolge van de gehele ontgronding volledig in het MER te worden meegenomen.

Geluid

Beschrijf in het MER het huidige hinderniveau door geluid en in welke mate het uitvoeren van de voorgenomen activiteit daarop van invloed is. Beschrijf de maatregelen die gerealiseerd zijn (dan wel zullen worden genomen) om met de zilverzandwinning samenhangende geluidhinder voor de omwonenden tegen te gaan of te beperken.

Luchtkwaliteit

Beschrijf de gevolgen van de verschillende alternatieven voor de luchtkwaliteit, onafhankelijk of sprake zal zijn van overschrijding van grenswaarden.¹² Houd daarbij rekening met de gevolgen van verwaaiing van stof binnen de groeve. Geef aan hoe wordt voldaan aan de luchtkwaliteitseisen.

Geef in het MER voor fijn stof (PM₁₀) en NO₂ inzicht in de concentratieniveaus en eventuele overschrijdingen van grenswaarden zowel voor de referentie – situatie als voor de verschillende alternatieven. Beschrijf:

- de ligging en grootte van eventuele overschrijdingsgebieden;

¹² Volg hierbij de (nieuwe) Wet milieubeheer van 15 november 2007, met daarin de luchtkwaliteitseisen die zijn opgenomen in hoofdstuk 5. Maak gebruik van modelberekeningen die voldoen aan de Regeling beoordeling luchtkwaliteit (2007).

- de hoogste concentraties binnen de overschrijdingsgebieden;
- de hoeveelheid woningen en andere gevoelige bestemmingen gelegen binnen de verschillende overschrijdingsgebieden;
- de mate van overschrijding van grenswaarden.

Niet te verwachten is dat de grenswaarden¹³ en richtwaarden¹⁴ voor de overige stoffen uit de Wm (luchtkwaliteitseisen) zullen worden overschreden. Gezien de jurisprudentie wordt toch aanbevolen de concentraties van deze stoffen en de toetsing daarvan aan de grenswaarden op te nemen in het MER.

Het Europese Parlement heeft op 11 december 2007 streef- en grenswaarden voor PM_{2,5} vastgesteld.¹⁵ In het MER moet zo goed mogelijk worden aangegeven wat de gevolgen van de voorgenomen activiteit zijn voor de PM_{2,5}-concentraties. Toets de resultaten aan de luchtkwaliteitseisen zoals opgenomen in de EU-richtlijn voor PM_{2,5}.¹⁶

4.2.2 Water en bodem

Het MER moet inzichtelijk maken welke invloeden het voortzetten van de ontginningsactiviteiten, inclusief de uitbreiding naar het westen en de verdieping van een deel van de groeve, kunnen hebben op de waterhuishouding in de groeve en op het (grond)water binnen het gehele invloedsgebied.¹⁷

De interpretatie van de resultaten van het grondwatermodel waarmee in 2006 de bestaande grondwaterstroming en de effecten van de winning zijn berekend, staan ter discussie.¹⁸ Nagegaan dient te worden of een betere niet-stationaire kalibratie mogelijk en zinvol is bij gebruik van de meer recent beschikbaar gekomen stijghoogtes en grondwaterstanden.

Breng met het grondwatermodel de effecten in beeld van de voorgenomen activiteit op het grondwaterstand en de grondwaterstroming binnen het invloedsgebied. Ga daarbij aan de hand van een (eco)hydrologische systeem beschrijving in op het hydrologisch functioneren van het brongebied van de Rode Beek en het daar aanwezige hoogveen en relateer deze analyse aan de berekende effecten. De omvang en de consequenties van onzekerheden en onnauwkeurigheden in de modelberekeningen en in de gebruikte gegevens moeten worden vermeld.

Geef aan welke mitigerende maatregelen er mogelijk zijn en kwantificeer deze met het grondwatermodel om negatieve effecten van zilverzandwinning beneden de grondwaterstand naar de omgeving te verminderen. Denk daarbij in ieder geval aan het gebruik van retourbemaling.

¹³ Grenswaarden voor SO₂, CO, Pb, en benzeen.

¹⁴ Richtwaarden voor nikkel, arseen, cadmium, ozon en benzo(a)pyreen.

¹⁵ Voor PM_{2,5} geldt een grenswaarde: jaarnorm 25 µg/m³ per 2015; en streefwaarden van 20 µg/m³ per 2020 en; een reductie doelstelling voor de “gemiddelde-blootstellingsindex” (GBI) tot 20% voor de periode 2010-2020 De “gemiddelde-blootstellingsindex” is de gemiddelde-blootstelling van de bevolking die voor het referentiejaar (2010) wordt vastgesteld met het doel de schadelijke gevolgen voor de menselijke gezondheid te verminderen en die waar mogelijk binnen een bepaalde termijn moet worden bereikt.

¹⁶ Naar verwachting zal de nieuwe EU-richtlijn eind 2008 zijn geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. In beginsel kunnen de bepalingen van een richtlijn geen rechtstreekse werking hebben voordat de implementatietermijn is verstreken. Lidstaten dienen zich gedurende deze termijn wel te onthouden van maatregelen die het bereiken van het doel van de richtlijn in gevaar zouden brengen.

¹⁷ Besteed aandacht aan de kritiek (‘De betekenis van het Integraal onderzoek grondwater en ecologie Sigranogroeve’ Heerlen, TNO, december 2006) op eerder uitgevoerd geohydrologisch onderzoek (Royal Haskoning, februari 2006: ‘Integraal onderzoek grondwater en ecologie Sigranogroeve Heerlen’) door alle genoemde punten op systematische wijze te verwerken of te weerleggen.

¹⁸ Zie de uitspraken van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 26 maart 2008 op grond waarvan een deel van de huidige winning werd stilgelegd.

Geef ook aan of het voornemen eventueel gevolgen kan hebben voor de bebouwde omgeving¹⁹

Beschrijf de effecten van (eventuele) uitloging van het ganggesteente naar het grondwater. Indien uitloging plaats vindt, bereken aan de hand van stroombanen in welke richting de uitgeloopte stof(fen) zich verplaats(t)(en) en de risico's die dit met zich meebrengt.

Ga tenslotte in op de stabiliteit van de (restschil van de) steenberg ONIV en de overige taluds als gevolg van de afgravingsactiviteiten. In welke mate kan er sprake zijn van instortingsgevaar?

4.2.3

Natuur

Geef inzicht in de natuurwaarden in het studiegebied en de effecten daarop door de voorgenomen activiteit. Geef aan of er in het studiegebied gebieden liggen of soorten leven, die een speciale beschermde status hebben of krijgen. Geef in het MER aan welke mogelijke effecten kunnen optreden, zowel direct als door cumulatie van effecten, op beschermde gebieden en soorten in het plangebied én in het studiegebied.

Actuele natuurwaarden

Beschrijf met behulp van kaartmateriaal de huidige vegetatietypen en presenteer de verspreidingsgegevens van bedreigde soorten binnen het plangebied. Neem een actuele verspreidingskaart op van ecologisch waardevolle habitats en vegetaties in het studiegebied die mogelijk (indirecte) schade zouden kunnen ondervinden als gevolg van het voornemen.

Beschrijf de actuele ecologische relatie en wisselwerking tussen de steenberg en aangrenzende Brunssummerheide.

Gebiedsbescherming²⁰

Geef in het MER aan of de voorgenomen activiteit gevolgen zou kunnen hebben voor beschermde natuurgebieden. Indien dat het geval zou kunnen zijn, presenteer dan voor de beschermde gebieden:

- de namen van de gebieden;
- de grondslag voor de bescherming;
- de begrenzingen op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied en de afstanden hiervan tot de beschermde gebieden of een duidelijk schaalniveau van het kaartmateriaal waaruit dat is af te leiden.

Geef bovendien per Natura 2000-gebied aan:

- wat de instandhoudingsdoelstellingen zijn;
- in welke staat van instandhouding de soorten en habitattypen verkeren.

Bij de vergunningverlening van de bestaande concessie is vastgesteld dat niet met zekerheid kan worden uitgesloten dat de winning van zilverzand negatieve gevolgen heeft voor een aantal instandhoudingsdoelen van het aangrenzende Beschermd Natuurmonument en Natura 2000-gebied Brunssummer Heide. Beschrijf in het MER de effecten van het voornemen en de cumulatieve

¹⁹ Uit sommige inspraakreacties blijkt de zorg dat eventuele grondwaterdaling kan leiden tot verzakking van woningen.

²⁰ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de Natuurbeschermingswet en de gebiedsbescherming.

effecten van het voornemen en de huidige (reeds vergunde) zilverzandwinnings op de (concept)-instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied.²¹ Geef daarbij een toegesneden beoordeling van de gevolgen van de ontgrondingsactiviteiten op de in het natuurgebied aanwezige grondwaterafhankelijke hoogveenvegetaties in het brongebied van de Rode Beek. Ga daarbij ook specifiek in op de effecten bij daling van de grondwaterstand van minder dan 5 cm.²²

Motiveer de effectbeoordeling vanuit de staat van instandhouding waarin de soorten en habitattypen verkeren.

Voor Natura 2000-gebieden geldt dat een passende beoordeling uitgevoerd dient te worden, indien niet met zekerheid kan worden uitgesloten dat de voorgenomen activiteit significante gevolgen kan hebben. Bepaal of de voorgenomen activiteit in cumulatie met andere activiteiten en handelingen, waaronder bestaand gebruik, significante gevolgen kan hebben. Indien een passende beoordeling opgesteld moet worden wordt geadviseerd om deze in het MER op te nemen. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, dan dient de zogenaamde ADC-toets²³ uitgevoerd te worden.

Toets de plannen tevens aan de eisen en voorwaarden zoals die gelden voor ruimtelijke ontwikkelingen binnen of nabij de EHS.²⁴ Ga daarbij uit van de kernkwaliteiten, ontwikkelingsopgaven en randvoorwaarden zoals deze zijn vastgelegd in het POL en in de Nota Ruimte. Beschrijf, indien het voornemen tot wezenlijke effecten op deze kernkwaliteiten kan leiden (of niet past binnen de ontwikkelingsopgaven en randvoorwaarden) onder welke voorwaarden (herbegransen, salderen, compenseren) het voornemen toch binnen de EHS gerealiseerd kan worden.

Soortenbescherming²⁵

Geef in het MER aan welke beschermde planten- of diersoorten voorkomen in of nabij het plangebied en welke gevolgen het initiatief kan hebben op deze soorten, zoals verstoring of verdwijning. Ga daarbij speciaal in op de strikt beschermde soorten.²⁶

Geef aan of voor de voorgenomen activiteit een ontheffing van de minister van LNV vereist is op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet. Indien dat vereist is, motiveer dan in het MER op grond waarvan verondersteld wordt dat ontheffing verleend zal worden en voor welke soorten dat geldt.

²¹ Betrek bij deze cumulatieve effectbeschrijving ook de effecten van eventuele andere nieuwe activiteiten in de omgeving van het studiegebied.

²² Zie daarvoor ook de uitspraak van de afdeling bestuursrechtsspraak van de Raad van State van 26 maart 2008. Zaak 200701860/1.

²³ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Nbw respectievelijk in:

A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling?

D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?

C: welke Compenserende maatregelen zullen dan getroffen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

²⁴ Het plangebied is opgenomen in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

²⁵ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

²⁶ Deze staan in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van het Besluit houdende wijziging van een aantal Algemene Maatregelen van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen (AMvB artikel 75 Ffw).

Toekomstige natuurwaarden

Breng in beeld welke natuurwaarden zich binnen het plangebied zouden kunnen ontwikkelen na herinrichting van het gebied.

4.2.4 Cultuurhistorie

Geef in het MER een overzicht van de cultuurhistorische (waaronder archeologische) waarden in het plangebied. Uit het MER moet blijken wat de omvang en begrenzing van eventuele archeologische vindplaatsen is en of deze behoudenswaardig zijn.²⁷ Geef in het MER duidelijk aan wat het effect van de voorgenomen activiteit is op aanwezige cultuurhistorische waarden (waaronder ook archeologische vindplaatsen). Hierbij moet worden ingegaan op mogelijke aantasting van cultuurhistorische waarden.

4.3 Afwerkingsfase en het gebruik daarna

4.3.1 Bodem en water

Bereken de consequenties voor het grondwatersysteem (standen en stroming). Geef aan of, en zo ja in welke mate, stoffen uit het (verplaatste) mijngesteente uitlogen naar het grondwater. Indien uitloging plaatsvindt, bereken de verplaatsing van deze stoffen door het grondwater en daarmee samenhangende risico's voor de omgeving.

4.3.2 Landschap

Vergelijk de landschappelijke kwaliteiten van de verschillende alternatieven. Ga daarbij op een systematische wijze in op zowel de belevingswaarde (beeldkwaliteit), toekomstwaarde (bestendigheid van de eindafwerking) en gebruikswaarde (spectrum van potentieel toekomstig gebruik).

Beoordeel deze waardeontwikkeling voor zowel het projectgebied als zodanig, maar vooral ook in relatie tot de ruimtelijke ontwikkeling van de directe omgeving. Beschrijf daarbij in ieder geval de toegevoegde waarde voor de instandhouding van de Brunssumerheide, de stedelijke ontwikkeling van de aangrenzende woonwijken, de toekomstvisie van de gemeente voor het zandgroevengebied en de toekomstige functie van het Sigrano productieterrein.

4.3.3 Natuur

Het MER moet voor de afwerkingsfase voldoende inzicht bieden in de positieve en/of negatieve effecten op de flora, fauna en ecologische waarden in het studiegebied.

Indien blijkt dat bij een afwerkingsplan ook mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn (ook eventueel op grond van externe werking en cumulatie van effecten) op beschermde gebieden en/of soorten, dan wordt geadviseerd om dezelfde stappen te doorlopen zoals beschreven in paragraaf 4.2.3 van dit advies.

²⁷ Hiertoe dienen voor het MER de onderzoeksstappen 'bureauonderzoek', 'inventariserend veldonderzoek karterende fase' en 'inventariserend veldonderzoek waarderende fase' te worden doorlopen, voorzover de resultaten van de voorafgaande onderzoeksstap hier aanleiding toe geven.

4.3.4 Recreatie

Beschrijf de (positieve) effecten van de afgewerkte groeve op recreatie en de (negatieve) effecten van recreatie op natuur. Beschrijf tevens de mogelijke risico's van de wandstabiliteit tijdens en na de afwerkingsfase.

4.3.5 Cultuurhistorie

Geef aan welke negatieve en/of positieve effecten te verwachten zijn op cultuurhistorie tijdens de afwerkingsfase en het gebruik daarna (zie hiertoe ook subparagraaf 4.2.4 van dit advies).

Geef aan welke landschappelijke positieve dan wel negatieve effecten tijdens de afwerkingsfase en het gebruik daarna verwacht kunnen worden. Beschrijf de mogelijkheden voor landschappelijke inpassing.

5. PRESENTATIE EN SAMENVATTING VAN HET MER

De verkregen informatie moet inzichtelijk in het MER worden gepresenteerd. In het MER dienen heldere tabellen, illustraties en recent kaartmateriaal met duidelijke legenda te worden gebruikt. Op minstens één kaart moeten alle gebiedsaanduidingen en topografische namen, die in het MER worden gebruikt, goed leesbaar worden weergegeven. Maak voor de landschappelijke aspecten gebruik van visualisaties.

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

6. OVERIGE ONDERDELEN

Voor de onderdelen “vergelijking van alternatieven”, “leemten in kennis”, “evaluatie” heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Sigrano Nederland BV

Bevoegd gezag: Provinciale Staten van Limburg

Besluit: ontgrondingsvergunning

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: het betreft een vrijwillige m.e.r.

Activiteit: het winnen van zilverzand

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Integraal onderzoek grondwater en ecologie Sigranogroeve Heerlen;
- Passende beoordeling zandwinning Sigranogroeve
- TRA analyse n.a.v. reactie passende beoordeling zandwinning Sigranohoeve
- visie voor de ontwikkeling van het zandgroevengebied Heerlen/Parkstad Limburg

De Commissie heeft daarnaast kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuom-standigheden of te onderzoeken alternatieven. Zie bijlage 2 voor een overzicht van de inspraakreacties.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in "Parkstad Limburg" d.d. 2 april 2008

advies aanvraag: 27 maart 2008

ter inzage legging: 2 april t/m 14 mei 2008

richtlijnenadvies: 9 juni 2008

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ing. E.H.A. de Beer

ing. B.W.G. van Pagée

ir. J.G.M. Rademakers

M.A.J. van der Tas (voorzitter)

ir. Th. G.J. Witjes

drs. R.A.A. Zwijs (secretaris)

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. Stichting Milieufederatie Limburg, Roermond
2. Stichting Behoud Brunssummerheide, Heerlen
3. R.G.C. Krottje-Laurentzen, Heerlen
4. Stichting Behoud Brunssummerheide, Heerlen
5. R.J.W. Kersten, mede namens P. Kersten
6. Natuurmonumenten, 's-Graveland
7. Otto A.M. Zerdoner, Heerlen
8. ACS Advocaten namens 11 personen
9. Stichting Behoud Mijnsteenbergh ONIV, Heerlen
10. Stichting Bewoners Belangen Comité Mijnsteenberg ONIV, Heerlen
11. DAS Rechtsbijstand namens familie Zerdoner te Heerlen, Amsterdam
12. Gemeente Heerlen

**Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Zilverzandwinning Sigrano te Heerlen**

Het bedrijf Sigrano Nederland B.V. wil haar huidige winlocatie van zilverzand, gelegen in de gemeenten Heerlen en Landgraaf, uitbreiden. Bovenop de reeds vergunde winning wil Sigrano de komende tien jaar 1.9 miljoen m³ zilverzand winnen. De initiatiefnemer heeft er voor gekozen de m.e.r. procedure vrijwillig te doorlopen. De provincie Limburg is het bevoegde gezag.

Dit advies van de Commissie voor de m.e.r. gaat in op de alternatieven en milieueffecten die in het milieueffectrapport (MER) dienen te worden onderzocht.

ISBN: 978-90-421-2404-2